

El memorial de la tragèdia

JORDI GALOFRÉ

Tothom que hagi fet turisme per França haurà vist, a moltes places, un monument que el poble dedica «à ses enfants morts pour la France», amb els noms de tots els fills del poble morts als diversos camps de batalla. Doncs aquest llibre, *Els noms de la guerra*, és com un d'aquests monuments, però referit a totes les víctimes de la guerra civil de 1936-1939 i de la repressió franquista a les comarques gironines. De llistes de noms n'hi ha sis. Primera, les víctimes de la violència revolucionària, la majoria assassinats el 1936. Segona, els morts al front, de tots dos bàndols. Tercera, les víctimes dels bombardeigs de l'aviació franquista. Quarta, els que van morir a causa de la guerra quan la guerra ja s'havia acabat, és a dir, les víctimes d'accidents amb material de guerra abandonat. Cinquena, les víctimes de la repressió franquista, afusellats, en la seva majoria, al cementiri de Girona. I sisena, els que van morir als camps d'extermini nazis. Són llistes

corprenedores, perquè darrere de cada un dels milers de noms hi ha històries personals de persecució i violència, de lluita per uns ideals, de fatalitat i desgràcia, d'odis i revenges i, en definitiva, de patiments i de mort. A més, per trencar aquesta relació monòtona de noms i més noms, els editors d'aquest llibre han tingut la bona pensada d'intercalar-hi el testimoni de 146 persones d'arreu de les comarques gironines que aporten les seves vivències personals d'aquells temps tan tràgics.

El llibre recull els resultats de les recerques pioneres de Josep M. Solé i Sabaté, Joan Villarroya i Montserrat Roig i del magne treball coordinat per Jordi Oliva, revisats i actualitzats amb els fruits de les recerques locals més actuals. Com sol passar en aquesta mena d'obres, els especialistes de cada comarca hi trobaran de ben segur errors i omissions. I encara n'hi falten, de noms, com els que van morir als camps de concentració francesos i

DIVERSOS AUTORS

Els noms de la guerra

El Punt. Girona, 2009.

348 pàgines

espanyols i a les presons franquistes. Però aquests detalls no desmereixen el meritori esforç de divulgar el memorial d'una gran tragèdia col·lectiva. I ha estat un bon encert ajuntar en un mateix record les víctimes de tots dos bàndols, perquè és una manera ben gràfica d'evidenciar el caràcter pervers de les guerres, i sobretot de les guerres civils, que omplen de mort i de dolor les famílies de vencedors i vençuts, tot i que, com és evident, són els vençuts els que se'n van endur la pitjor part.

Llàstima que els responsables d'una publicació tan positiva hagin optat per ignorar el Pla de l'Estany i presentar les poblacions d'aquesta comarca com a integrants del Gironès. És una opció errònia, especialment en una obra de caràcter divulgatiu com aquesta i que, tot i que s'intenta justificar dient que s'ha fet «sobre la base de la divisió comarcal de 1936», provoca confusions i desconcert. Aquesta falta de respecte envers els lectors del Pla de l'Estany, però, no invalida l'interès del llibre ni la seva aportació al coneixement del nostre passat que, per més dur que sigui, ha de servir perquè mai més no tornin a repetir-se episodis tan tràgics com aquests.

GUERAU PALMADA

La muralla de Banyoles

Quaderns de Banyoles.
Ajuntament de Banyoles/
Diputació de Girona.
Girona, 2009.
155 pàgines.

Un llibre divulgatiu i amè que explica la història de la muralla de Banyoles. Un recorregut per set-cents anys d'història que parla de setges, guerres i tota mena de vicissituds.

JAUME MIRAVITLLES

D'Europa a Amèrica

Proa.
Barcelona, 2009.
185 pàgines.

Dietari d'exili inèdit que l'ex-comissari de Propaganda de la Generalitat va escriure durant el viatge de cinc mesos que el va portar en vaixell fins a Nova York, amb escales a Marsella, Algèria, Marroc i Mèxic.